

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN
HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE UWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:3

Onder redactie van Prof. Dr K. SCHILDER, Kampen.

Medewerkers: Dr H. A. van Andel, Solo; Dr R. E. van Arkel, Utrecht; N. Baas, Amsterdam; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr H. Bergema, Karoent; Dr F. A. den Boeft, Rotterdam; Dr E. T. v. d. Born, Heemstede; Mr A. Bouman, Amsterdam; Ir B. ter Brugge, Almelo; Dr K. J. Cremer, Kampen; Mevr. W. Cremer-de Vries, Kampen; Dr R. J. Dam, Kampen; Dr A. C. Drogendijk, Dordrecht; Dr D. van Dijk, Groningen; Drs D. J. Galle, Kampen; Mevr. G. Gilhuis-Smitskamp, Mijdrecht; Dr J. H. Hagenbeek, Zwolle; Dr J. van Herksen, Ermelo; Dr B. Holwerda, Amersfoort; A. Janse, Biggkerke; Dr P. Jasperse, Leiden; Dr J. Kapteyn, IJmuiden; Dr G. Keizer, De Steeg; Dr B. A. Knoppers, Amsterdam; Dr J. L. Koole, Naaldwijk; Dr E. D. Kraan, Vlaardingen; A. Kuiper, Utrecht; Dr J. v. d. Linden, Poerworedjo; Dr S. O. Los, 's-Gravenhage; Mevr. C. E. Th. Luijkenaar Francken-Schreuder, Rotterdam; Dr F. C. Meijster, Rotterdam; G. Meima, Groningen; Dr H. Mulder, Deventer; Dr S. J. Popma, Amersfoort; Dr A. Ringnalda, Ermelo; P. J. Risseuw, 's-Gravenhage; C. Rijnsdorp, Rotterdam; A. Schilder, 's-Gravenhage; Dr G. K. Schoep, 's-Gravenhage; Dr R. Schijpers, Rotterdam; Dr J. Smelik, 's-Gravenhage; Dr H. Smilde, Groningen; Dr H. Smitskamp, 's-Gravenhage; Dr N. Stroefker, Wolvega; D. Stroom, Bussum; J. Strikwerda, Zeist; Prof. Dr C. v. Til, Philadelphia Pa.; Dr C. Veenhof, Haarlem; Drs M. B. v. 't Veer, Groningen; Dr J. Velthuis, Hilversum; Prof. Dr D. H. Th. Vollenhoven, Amsterdam; Dr M. Vreugdenhil, Meliskerke; Dr F. de Vries, 's-Gravenhage; Dr I. de Vries, Tilburg; Dr H. J. Westerink, Leiden; Dr D. K. Wielinga, Capelle a. d. IJssel; Mr J. A. de Witte, 's-Gravenhage; Dr S. U. Zuidema, Solo.

Alle stukken bestemd voor de Redactie zende men aan:
Prof. Dr K. SCHILDER, Vloeddijk 101, Kampen.

Drukkers-Uitgevers:
OOSTERBAAN & LE COINTRE N.V., Goes.
Telefoon No. 2424 — Postrekening No. 36000.

Abonnement: f 2.50 per halfjaar bij vooruitbetaling.
Voor 't Buitenland f 7.50 en voor Ned-Indië f 6.— per jaar.
Advertentiën: 25 ct. per regel. — Losse nummers f 0.15.

INHOUD: Hoofdartikel: „Ontvangen van den Heiligen Geest, geboren uit de maagd Maria“, III. — Gedicht van Joost van den Vondel. — Uit de Schrift: Een energie van dwaling, 2 Thess. 2:11. — Kerkelijk leven: „Op de grens van twee werelden“, II. Over „duistere manieren“. — Schrifturen van Dr H. W. v. d. Vaart Smit. Kerk en politiek, I. — Even parkeren: Levenshouding. — Pop. wetensch. schetsen: Voetsporen Gods, V. — Aan onze Lezers. — Aan een jongeren tijdgenoot, No. 10. — Literatuur en kunst: Marnix van St. Aldegonde, II. — Perschoon. — Kerknieuws. — Geen bijlage.

Wegens Synodevergadering deze week geen Catechismusbijlage. K. S.

HOOFDARTIKEL

„Ontvangen van den Heiligen Geest, geboren uit de maagd Maria“.

III.

C. De leer der Heilige Schrift.

Wanneer wij ons gaan bezighouden met het getuigenis van de Heilige Schrift, dan komt de vraag naar boven, of dat getuigenis betrouwbaar is.

De Bijbel leert ons duidelijk, dat de Heere Christus op bovennatuurlijke wijze ontvangen is. Het is de vraag, of de Bijbel hierin geloof verdient, ja dan neen. Nu is er altijd de mogelijkheid, dat de tekst van een bepaald gedeelte min of meer corrupt is. Dat er duidelijk iets is veranderd of toegevoegd. Is dat nu misschien ook het geval met die plaatsen, waarin ons de maagdelijke geboorte wordt geleerd, Mt. 1:18—25 en Luc. 1:35?

Het tekstgetuigenis van deze beide plaatsen is in de tekstgetuigenis eensluidend. Wel zijn er varianten op Mt. 1:16. De gewone lezing is: En Jacob gewon Jozef, den man van Maria, uit wien geboren werd Jezus, die genaamd wordt Christus. Deze lezing wordt gevonden bij de meeste handschriften, al de vertalingen behalve de oud-Latijnsche en de oud-Syrische. Een andere lezing is: En Jacob gewon Jozef met wien verloofd was de maagd Maria, die Jezus, die Christus genaamd wordt, baarde.

Deze lezing wordt gevonden bij sommige Grieksch manuscripten en de oude Latijnsche vertaling. De derde vorm luidt: Jacob gewon Jozef, Jozef, met wien verloofd was de maagd Maria, gewon Jezus.¹⁾

Deze lezing wordt gevonden in een Syrisch handschrift, dat in 1892 in het klooster op den Sinai werd gevonden. Velen hielden de Syrische lezing voor een ouderen tekst, dan die in ons Evangelie van Mattheüs gevonden wordt, en leidden eruit af, dat de bovennatuurlijke geboorte van Jezus uit de maagd Maria eerst later opgekomen was en dat Jezus oorspronkelijk als de natuurlijke zoon van Jozef en Maria beschouwd werd.²⁾

Maar deze conclusie is heelemaal niet gewettigd. Mt. 1:18 bevat in dit handschrift denzelfden tekst als ons evangelie. Bovendien staat ook hier de maagd Maria. Zoodat ook dit handschrift duidelijk de maagdelijke geboorte leert.

In twee van de vier Evangelien wordt dus de maagdelijke geboorte geleerd. Daarmee is voor ons in beginsel de zaak beslist.³⁾ Dat wil niet zeggen, dat geen antwoord kan worden gegeven op de vele bezwaren, die tegen de maagdelijke geboorte worden ingebracht.

1) J. Gresham Machen a.w. p. 178 v.
2) Bavinck, Geref. Dogmat. III, p. 307.
3) Vgl. E. Brunner, Der Mittler, p. 288. G. C. Berkouwer, Het probleem der Schriftkritiek, 1938, p. 108—125.

Het kan niet worden bewezen, dat de hoofdstukken Mt. 1 en 2, Luc. 1 en 2 oorspronkelijk niet bij deze Evangelien behoord hebben. Unaniem wordt door de handschriften Mt. 1 en 2 bij het Evangelie gerekend.⁴⁾ Deze hoofdstukken hebben denzelfden stijl als de rest van het Evangelie. Dat komt b.v. uit in uitdrukkingen, als: opdat vervuld zoude worden hetgeen van den Heere gesproken is door den Profeet 1:22, 2:15, 2:18, 2:23.

Deze hoofdstukken dragen een Joodsch en Palestijnsch stempel. Dat blijkt uit de bekendheid met de gewoonte van het Joodsche recht, dat ondertrouw als huwelijk beschouwd wordt, zoodat bij verbreking van den band het geven van een scheid-brief noodig is.⁵⁾

Het is niet mogelijk uit deze hoofdstukken de maagdelijke geboorte te verwijderen. Men heeft dat getracht in verband met de Syrische lezing van Mt. 1:16 (zie boven). Maar wij zezen er reeds op, dat dan in Mt. 1:18 de maagdelijke geboorte nog gevonden wordt. Bovendien veronderstelt hoofdstuk 2 de maagdelijke geboorte. Dat blijkt uit de uitdrukking, het kindeke en zijn moeder.⁶⁾

Wat het Lucas-evangelie betreft, ook hier is het tekstgetuigenis eenparig⁷⁾, dat de hoofdstukken 1 en 2 bij dit Evangelie behooren.

Als in Hand. 1:1 staat, dat Lucas in zijn eerste boek beschreven heeft al hetgeen Jezus begonnen heeft beide te doen en te leeren, dan ligt hierin niet uitgesloten, dat Luc. 1 en 2 niet bij het Evangelie behooren. Want ook hoofdstuk 3 begint niet met de werkzaamheid van den Heiland, maar met die van Johannes den Dooper.⁸⁾

Men beroept zich op Luc. 3:21—23, Hd. 1:22, 10:37, 13:23, dat de begiftiging met den Heiligen Geest het ware begin is in het leven van den Heere Christus. Dit argument wordt nog versterkt door de aanneming van den tekstvariant op Luc. 3:22. Gij zijt Mijn Zoon, heden heb Ik u gegeneerd. (Ps. 2:7). Deze lezing, zoo zegt men, plaatst het begin van het zoonschap van den Heere Jezus bij den doop en wijst zoo aan, dat hetzelfde Evangelie het niet kon plaatsen bij de geboorte als Luc. 1:35 doet. Maar in Hand. 13:33 wordt de tekst uit Psalm 2 voor de opstanding gebruikt. Hieruit blijkt duidelijk, dat er rekening moet worden gehouden met verschillende werkingen van den Heiligen Geest. Lucas 3 beschrijft het begin van het openbaar optreden van den Heere Jezus.⁹⁾

Bovendien dragen deze hoofdstukken het stempel der echtheid. Zij hebben een duidelijk Joodsch-Palestijnsch karakter. Dat blijkt uit allerlei trekjes. B.v. uit het beschrijven van het leven van Zacharias en Elisabeth. Zij waren beiden rechtvaardig voor God en wandelende in alle de geboden en de rechten des Heeren onberispelijk 1:7; in de houding ten opzichte van het kinderen krijgen 1:25; de Messiaansche hoop wordt in Oudtestamentischen vorm weergegeven, het Koninkrijk van den Messias in Oudtestamentische termen beschreven. De auteur is op de hoogte van het tempelritueel.¹⁰⁾

Ook de liederen uit Luc. 1:46—55, 68—79; 2:29—32 dragen een Joodsch karakter.

Het valt niet te bewijzen, dat Maria niet begiftigd zou zijn met de gave van eenvoudige dichtkunst.¹¹⁾

Verschillende pogingen zijn aangewend, om, wanneer men de integriteit van Luc. 1 en 2 aan-

4) Alleen het Evangelie der Hebreëen, een Arameesche vertaling van het Mattheüs Evangelie mist deze hoofdstukken, maar hier hebben we duidelijk met een vermindering te doen. J. Orr, a.w. p. 43.

5) Machen, a.w. p. 172—174.

6) Machen, a.w. p. 176.

7) Alleen het Evangelie van Marcion mist deze hoofdstukken, maar hier is duidelijk sprake van opzettelijke beooging van het Evangelie. Vgl. Orr, a.w. p. 46 v. Machen, a.w. p. 48.

8) Machen, a.w. p. 49.

9) Machen, a.w. p. 50—55.

10) Machen, a.w. p. 62—74.

11) Machen, a.w. p. 75—101.

Een Koning Saul....

Een koning Saul, van dootvyanden bestreên,
Toogh buiten 't leger 's nachts naer 's lants

[waerzeghster heen,
Op dat ze een' geest verwekte, om uit zijn' mont

[te hooren
Wat lot hem 's andren daeghs van boven was

[beschoren.
Zy wekte Samuël, een' ouden godtsprofeet,

Die uit der aerde rees, en in het lange kleet,
Hem spelde hoe hy op de lijken van dry zoonen

Zou storten in het zwaert, versteeken van zijn
[kroonen.

Toen wanhoop velt won, quam het nabrou te spa.
Die raet zocht buiten Godt, verviel uit Godts gena.

Dees misdaet wert hem voor een dootschult
[aengerekent.

Vrees Godt alleen, die weet wat spoet of ramp
[betekent.

JOOST VAN DEN VONDEL (Zungehin).

vaardde, de maagdelijke geboorte daaruit te verwijderen.¹²⁾

Men heeft gezegd: zonder de verzen 34 en 35 loopt alles gemakkelijk. Alleen in deze verzen is sprake van de maagdelijke geboorte.

Maar in Luc. 1:27 wordt Maria tot tweemaal toe maagd genoemd. In Luc. 2:5 wordt Maria de ondertrouwde vrouw van Jozef genoemd. Hoe is dit dan mogelijk, wanneer zij reeds in verwachting is? In Luc. 3:23 staan de woorden: zooals men meende. Zijn de verzen 34 en 35 een interpolatie, dan is ook dit vers geïnterpoleerd. Het is dus niet mogelijk deze verzen eenvoudig uit het verhaal te schrappen. Heel deze hoofdstukken veronderstellen de maagdelijke geboorte.¹³⁾

Wij mogen dus concluderen: zowel het Evangelie van Mattheüs als dat van Lucas leeren duidelijk de maagdelijke geboorte. Nu heeft men deze Evangelien tegen elkander willen uitspelen. Zij zouden met elkander in deze hoofdstukken niet overeenstemmen.

Maar, voordat wij die vermeende verschillen bespreken, moet worden vastgesteld, dat in de hoofdstukken deze twee met elkander overeenstemmen.

1. Jezus werd geboren op het einde van Herodes' regeering. (Mt. 2:1, 13, Luc. 1:5)

2. Hij werd ontvangen van den Heiligen Geest. (Mt. 1:18, 20, Luc. 1:35)

3. Zijn moeder was een maagd. (Mt. 1:18, 20, 23, Luc. 1:27, 34)

4. Zij was in ondertrouw met Jozef. (Mt. 1:18, Luc. 1:27, 2:5)

5. Jozef was van het huis en geslacht van David. (Mt. 1:16, 20, Luc. 1:27, 2:4)

6. Jezus werd geboren te Bethlehem. (Mt. 2:1, Luc. 2:4, 6)

7. Door goddelijke aanwijzing werd Hij Jezus genoemd. (Mt. 1:21, Luc. 1:31)

8. Hij zou een redder zijn. (Mt. 1:21, Luc. 2:11)

9. Jozef was op de hoogte van Maria's toestand, kende de oorzaak daarvan. (Mt. 1:18—20, Luc. 2:5)

10. Hij nam Maria tot vrouw, nam de verantwoordelijkheid op zich voor het kind. (Mt. 1:20, 24, 25, Luc. 2:5 v.)

11. Na de geboorte van Jezus woonden Maria en Jozef in Nazareth.¹⁴⁾

De verhalen bij Mt. en Luc. zijn niet van elkander afhankelijk. Zij dragen duidelijk een zelfstandig karakter.¹⁵⁾

Wenden wij ons nu naar de verschillen, die men tusschen het Mt. en het Luc. evangelie heeft opgemerkt.

a. Bij Mattheüs krijgt Jezus eere van de wijzen

12) Machen, a.w. p. 120.

13) Machen, a.w. p. 119—120.

14) Orr, a.w. p. 36.

15) Machen, a.w. p. 188.